

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31-14-05-742

Chișinău

22 Iunie 2016

**Biroul Permanent
al Parlamentului**

În temeiul articolului 73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege cu privire la energetică, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 778 din 21 iunie 2016.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege – Ministerul Economiei.

Anexă:

Hotărîrea Guvernului nr. 778 din 21 iunie 2016;

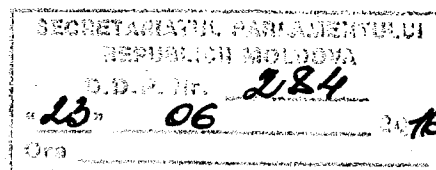
Proiectul de lege cu privire la energetică;

Nota informativă;

Avizele Ministerului Justiției și Centrului Național Anticorupție.

**Secretar general
al Guvernului**

TUDOR COPACI

V. Ungureanu
tel.: 250 243

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373-22-250104

Fax:
+ 373-22-242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 778
din 21 iunie 2016
Chișinău

**Pentru aprobarea proiectului de lege
cu privire la energetică**

Guvernul **HOTĂRĂȘTE:**

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege cu privire la energetică.

Prim-ministru

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru,
ministrul economiei**

Ministrul justiției

PAVEL FILIP

Octavian CALMÎC

Vladimir Cebotari

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****cu privire la energetică**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

**Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE****Articolul 1. Noțiuni principale**

În sensul prezentei legi, se utilizează următoarele noțiuni principale:

consumator – consumator angro sau final de energie electrică, gaze naturale, energie termică, alte resurse energetice;

consumator angro – persoană fizică întreprinzător individual sau persoană juridică ce procură energie electrică, gaze naturale în scopul revînzării acestora în interiorul sau în exteriorul sistemului electroenergetic, al sistemului de gaze naturale, în care este stabilită;

consumator casnic – persoană fizică ce procură energie, gaze naturale pentru propriile necesități casnice, cu excepția utilizării acestora în scopuri comerciale, pentru desfășurarea activităților de întreprinzător sau profesionale;

consumator noncasnic – persoana fizică sau juridică ce procură energie, gaze naturale în alte scopuri decît pentru propriile necesități casnice;

consumator final – consumator casnic și consumator noncasnic, care procură energie, gaze naturale pentru consum propriu;

distribuitor de energie termică – întreprindere energetică, titular de licență pentru distribuția energiei termice, care dispune de rețele termice de distribuție, îndeplinește funcții de distribuție a energiei termice și care este responsabilă de exploatarea, de întreținerea, de rețehnologizarea, de modernizarea și de dezvoltarea rețelelor termice;

echipament de măsurare – aparat sau sistem destinat pentru măsurarea cantității de energie, de gaze naturale sau de alte resurse energetice produse, exportate, importate, transportate, distribuite, furnizate și/sau comercializate, care este legalizat și verificat metrologic;

energetică – ramură a economiei naționale care include sectoarele electroenergetic, termoenergetic, de gaze naturale, de produse petroliere și de combustibil solid și lichid;

energie – energie electrică și energie termică;

întreprindere energetică – persoană fizică sau persoană juridică, înregistrată în modul stabilit în Republica Moldova, în calitate de întreprindere, ce desfășoară cel puțin una din activitățile, reglementate prin Legea nr.137-XIV

din 17 septembrie 1998 cu privire la energia electrică, Legea nr.123-XVIII din 23 decembrie 2009 cu privire la gazele naturale, Legea nr.92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, Legea nr.10 din 26 februarie 2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și prin Legea nr.461-XV din 30 iulie 2001 privind piața produselor petroliere (în continuare – legi speciale sectoriale);

laborator electrotehnic – laborator autorizat de organul supravegherii energetice de stat, cu dreptul de a efectua măsurări și încercări de reglare-recepție și profilactice în rețelele și instalațiile electrice;

obiecte energetice – instalații de producere, centrale electrice, centrale termice, rețele, instalații, utilaje, mecanisme, echipamente și aparate, care, împreună cu clădirile și spațiile unde sînt instalate, se utilizează pentru explorarea, extragerea, rafinarea, producerea, stocarea, transportul sau distribuția resurselor energetice și/sau a energiei;

operator de sistem – operator al sistemului de transport din sectorul electroenergetic, din sectorul gazelor naturale, operator al sistemului de distribuție din sectorul electroenergetic, din sectorul gazelor naturale, care deține licență pentru desfășurarea activității respective, în conformitate cu Legea cu privire la energia electrică și Legea cu privire la gazele naturale;

resurse energetice – totalitate a purtătorilor de energie, inclusiv resursele naturale și/sau produsele obținute prin procesarea acestora, utilizați pentru producerea energiei în industrie, în transport, în agricultură, în alte sectoare ale economiei, în sectorul rezidențial, precum și în alte sectoare terțiare.

Articolul 2. Scopul prezentei legi

Scopul prezentei legi constă în instituirea unui cadru juridic necesar pentru organizarea, reglementarea și asigurarea funcționării eficiente și sigure a sectoarelor energeticii, pentru crearea de condiții necesare aprovizionării cu energie, cu resurse energetice, în baza unor criterii de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, calitate și transparență, pentru promovarea concurenței pe piețele energeticii, precum și pentru monitorizarea acestora.

Articolul 3. Obiectul prezentei legi

(1) Prezenta lege:

a) creează cadrul juridic necesar pentru desfășurarea activităților în sectoarele energeticii;

b) instituie condițiile de bază necesare pentru asigurarea independenței autorităților publice centrale de reglementare;

c) reglementează raporturile juridice dintre întreprinderile energetice și consumatori, utilizatori de sistem, dintre întreprinderile energetice și autoritățile administrației publice centrale, autoritatea publică centrală de reglementare, alte autorități sau organe de stat, autoritățile administrației publice locale, precum și raporturile juridice dintre întreprinderile energetice;

d) creează condițiile necesare pentru limitarea activității monopoliste, pentru liberalizarea piețelor energeticii, precum și pentru dezvoltarea concurenței pe piețele energeticii;

e) instituie principiile de bază pentru asigurarea consumatorilor cu energie și resurse energetice de calitate, în condiții echitabile, transparente și nediscriminatorii;

f) creează cadrul juridic necesar pentru asigurarea securității energetice a țării.

(2) Sub incidența prezentei legi cad:

a) organizarea și funcționarea autorității publice centrale de reglementare, precum și condițiile de desfășurare a activității acesteia;

b) supravegherea energetică de stat;

c) organizarea și desfășurarea activităților în sectoarele energeticii;

d) evidența energiei și a resurselor energetice;

e) securitatea și protecția obiectelor energetice;

f) protecția drepturilor consumatorilor.

Capitolul II

FUNCȚII ADMINISTRATIVE. SUPRAVEGHEREA ENERGETICĂ DE STAT

Articolul 4. Competența Guvernului

(1) Pentru a asigura funcționarea și dezvoltarea sectoarelor energeticii, Guvernul:

a) stabilește politica de stat în sectoarele energeticii și direcțiile prioritare de dezvoltare ale acestora;

b) elaborează strategia energetică și o transmite Parlamentului spre adoptare;

c) aprobă balanța energetică a statului, precum și programele de stat de dezvoltare și de investiții în sectoarele energeticii, conform competențelor;

d) asigură crearea premiselor și a condițiilor necesare pentru dezvoltarea și funcționarea eficientă și durabilă a sectoarelor energeticii;

e) asigură securitatea energetică a statului;

f) aprobă Planurile de acțiuni pentru situații excepționale în sectoarele electroenergetic și cel al gazelor naturale;

g) stabilește și asigură menținerea cantităților minime obligatorii a stocurilor de combustibili;

h) aprobă documentele normativ-tehnice care reglementează modul de amenajare și de exploatare a centralelor electrice, a rețelelor electrice și a instalațiilor electrice ale consumatorilor finali, elaborate de organul supravegherii energetice de stat;

i) aprobă documentele normativ-tehnice de exploatare și de securitate tehnică în sectorul energiei termice, elaborate de organul supravegherii energetice de stat;

j) promovează interesele sectoarelor energeticii pe plan internațional;

k) promovează cooperarea regională și internațională în sectoarele energeticii.

(2) Pentru a asigura dezvoltarea durabilă a sectoarelor energeticii, precum și pentru a consolida securitatea energetică națională, Guvernul este în drept să creeze fonduri speciale sau fonduri investiționale.

(3) Guvernul exercită alte atribuții stabilite în prezenta lege și în legile speciale sectoriale.

Articolul 5. Atribuțiile organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii

(1) Atribuțiile organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii sînt următoarele:

- a) elaborarea și promovarea politicii de stat în domeniul energeticii;
- b) elaborarea bilanșului energetic a statului, a programelor de stat de dezvoltare și de investiții în sectoarele energeticii;
- c) elaborarea și promovarea actelor legislative și normative ce reglementează sectoarele energeticii, inclusiv în contextul armonizării legislației naționale cu cea a Uniunii Europene;
- d) monitorizarea implementării strategiei energetice, a programelor de stat de dezvoltare și de investiții în sectoarele energeticii, a actelor legislative și normative ce reglementează sectoarele energeticii;
- e) asigurarea securității energetice a statului prin monitorizarea și coordonarea procesului de dezvoltare și de buna funcționare a obiectelor energeticii;
- f) promovarea, în limitele competenței, a relațiilor internaționale în sectoarele energeticii, inclusiv în legătură cu: procurările strategice de resurse energetice, atragerea investițiilor, extinderea interconexiunilor și integrarea piețelor din sectoarele energeticii ale Republicii Moldova în cadrul piețelor regionale și internaționale;
- g) administrarea proprietății de stat în energetică;
- h) stimularea concurenței și limitarea activității monopoliste în sectoarele energeticii.

(2) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii exercită alte atribuții stabilite în prezenta lege și în legile speciale sectoriale.

Articolul 6. Atribuțiile autorităților administrației publice locale

(1) Autoritățile administrației publice locale contribuie la asigurarea fiabilă și eficientă a consumatorilor din localitate cu energie și resurse energetice.

(2) De competența autorităților administrației publice locale este:

- a) construirea obiectelor energetice cu destinație locală, soluționarea problemelor privind alocarea terenurilor pentru construcția și exploatarea obiectelor energetice;

b) transmiterea, în folosință, cu titlul gratuit, operatorilor de sistem, distribuitorilor de energie termică a terenurilor necesare construcției și amplasării rețelelor electrice de transport și de distribuție, a rețelelor de transport și de distribuție a gazelor naturale și a rețelelor termice;

c) alocarea, în limitele bugetelor locale, de resurse financiare pentru dezvoltarea sistemului de aprovizionare cu energie și resurse energetice a consumatorilor din localitate;

d) coordonarea lucrărilor de lichidare a consecințelor situațiilor excepționale la obiectele energetice;

e) acordarea, în limitele bugetelor locale, de compensații consumatorilor pentru achitarea plăților pentru energie și resurse energetice din localitate;

f) asigurarea întreținerii, exploatarei, dezvoltării, renovării și reconstrucției obiectelor energetice care se află în proprietatea lor publică sau privată.

(3) Autoritățile administrației publice locale exercită alte atribuții stabilite în prezenta lege și în legile speciale sectoriale.

Articolul 7. Supravegherea energetică de stat și supravegherea tehnică de stat în domeniul securității industriale

(1) Supravegherea energetică de stat se asigură de organul supravegherii energetice de stat. Condițiile de organizare și de funcționare se aprobă de Guvern.

(2) Organul supravegherii energetice de stat efectuează, în conformitate cu Legea nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, controlul asupra respectării actelor legislative, a actelor normative și a documentelor normativ-tehnice, inclusiv a normelor de securitate în legătură cu amenajarea, echiparea, exploatarea și funcționarea obiectelor sistemelor electroenergetic și termoeenergetic, a instalațiilor electrice și termice ale consumatorilor. Îndeplinește alte funcții stabilite în prezenta lege și în legile speciale sectoriale.

(3) Activitatea organului supravegherii energetice de stat se finanțează din mijloacele ce se includ în tariful reglementat pentru serviciul de transport al energiei electrice.

(4) Controlul și supravegherea tehnică de stat în domeniul securității industriale se efectuează de organul de control și supraveghere tehnică de stat în modul și limitele stabilite în Legea nr. 116 din 18 mai 2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase.

Articolul 8. Limitele efectuării controlului, atribuțiile și drepturile de bază ale organului supravegherii energetice de stat

(1) Organul supravegherii energetice de stat efectuează controlul pentru verificarea:

a) respectării de către producători, de către operatorii de sistem din sectorul electroenergetic, de către consumatorii finali a normelor de amenajare a rețelelor electrice și a instalațiilor electrice, a regulamentelor de exploatare a centralelor electrice, a rețelelor electrice și a instalațiilor electrice, a normelor de

securitate tehnică în procesul utilizării rețelelor electrice și a instalațiilor electrice, a documentelor normativ-tehnice privind calitatea energiei electrice, precum și a altor documente normativ-tehnice stabilite prin legi;

b) efectuării măsurărilor, încercărilor de reglare-recepție și a încercărilor periodice pentru centralele electrice, pentru rețelele electrice și pentru instalațiile electrice, în conformitate cu documentele normativ-tehnice stabilite prin lege;

c) corespunderii centralelor electrice, a instalațiilor electrice, noi sau reconstruite, cu normele de amenajare și alte documente normativ-tehnice stabilite prin lege și emite acte de corespondere a acestora, în cazurile stabilite în Legea cu privire la energia electrică;

d) respectării cerințelor documentelor normativ-tehnice la emiterea avizelor de racordare de către operatorii de sistem din sectorul electroenergetic, de către distribuitorii de energie termică, în conformitate cu legile speciale sectoriale;

e) respectării documentelor normativ-tehnice de exploatare și de securitate tehnică în sectorul energiei termice.

(2) Organul supravegherii energetice de stat are următoarele atribuții și drepturi:

a) să elaboreze documentele normativ-tehnice ce se aprobă de Guvern în conformitate cu art. 4 alin.(1) lit. h) și i);

b) să se adreseze în instanța de judecată pentru a solicita suspendarea procesului de fabricare a echipamentului electrotehnic de către agenții economici în cazul în care condițiile tehnice nu corespund documentelor normativ-tehnice stabilite prin lege;

c) să emită prescripții pentru proprietarii sau pentru persoanele care exploatează centralele electrice, rețelele electrice și instalațiile electrice și termice în vederea excluderii abaterilor de la documentele normativ-tehnice menționate în art. 8 alin. (1);

d) să ceară proprietarilor și persoanelor care exploatează centralele electrice, rețelele electrice, instalațiile electrice și termice deconectarea imediată a acestora dacă, din cauză stării tehnice, centralele electrice, rețelele electrice, instalațiile electrice și termice pot provoca avarii, incendii, electrocutări sau explozii și/sau dacă acestea pot pune în pericol viața ori sănătatea oamenilor;

e) să ceară operatorilor de sistem din sectorul electroenergetic și distribuitorilor de energie termică sistarea transportului, a distribuției energiei electrice, a energiei termice consumatorilor în cazul în care aceștia nu respectă documentele normativ-tehnice stabilite prin lege privind organizarea lucrărilor și protecția muncii la deservirea și exploatarea rețelelor electrice și termice, a instalațiilor electrice și termice, fapt care poate provoca avarii, incendii, electrocutări sau explozii, și dacă prescripțiile inspectorilor nu sînt executate;

f) să aibă acces la centralele electrice și termice, la rețelele electrice și termice, la instalațiile electrice și termice, indiferent de apartenența lor departamentală și tipurile de proprietate, doar în cazurile prevăzute în mod expres prin lege;

g) să emită prescripții pentru agenții economici privind suspendarea activității persoanelor neautorizate și a celor care încalcă regulile și normele de securitate la executarea lucrărilor în rețelele și instalațiile electrice și termice;

h) să participe la examinarea circumstanțelor și a cauzelor avariilor, incendiilor și electrocutărilor provocate de centralele electrice și termice, de rețelele electrice și termice și de instalațiile electrice și termice;

i) să primească de la agenții economici, pentru examinare operativă, documente și informații referitoare la respectarea documentelor normativ-tehnice menționate în art. 8 alin. (1);

j) să se adreseze în instanța de judecată pentru a solicita suspendarea producerii sau montării utilajului, a rețelelor electrice și termice, a instalațiilor electrice și termice, a căror exploatare poate provoca avarii, incendii sau electrocutări;

k) să elibereze, să suspende sau să retragă autorizațiile de electrician autorizat și să monitorizeze activitatea electricienilor autorizați;

l) să elibereze, să suspende sau să retragă, la solicitare, autorizațiile cu privire la laboratoarele electrotehnice pentru măsurări și încercări de reglare-recepție, pentru încercări profilactice la rețelele și la instalațiile electrice;

m) să verifice, la solicitare, cunoștințele personalului electrotehnic al agenților economici, al întreprinderilor electroenergetice și termice și al agenților economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice, cu acordarea grupei de securitate electrică și eliberarea Talonului de autorizare în acest sens;

n) să efectueze controale tehnice ale rețelelor electrice și termice, ale instalațiilor electrice și termice în scopul prevenirii avariilor, incendiilor și electrocutărilor;

o) să constate contravenții, în limitele competenței, și să depună în instanța de judecată procesele-verbale de constatare a contravențiilor;

p) să antreneze, în caz de necesitate, specialiști de la instituțiile științifice și cele de proiectare, de la alte organizații în legătură cu efectuarea expertizelor și prezentarea concluziilor referitoare la problemele ce țin de competența organului supravegherii energetice de stat.

(3) În cazul unui pericol iminent de avarii, incendii sau electrocutări, organul supravegherii energetice de stat este în drept să dispună, imediat, suspendarea activităților prevăzute la alin. (2) lit. b) și j), cu adresarea ulterioară în instanța de judecată. Adresarea în instanță trebuie să se facă în termen de 3 zile lucrătoare. În caz de nerespectare a acestui termen, suspendarea activităților menționate la alin. (2) lit. b) și j) se anulează.

(4) Măsura de suspendare dispusă de organul supravegherii energetice de stat în temeiul alin. (3) se aplică pînă la adoptarea de către instanța de judecată a hotărîrii definitive și irevocabile.

Capitolul III

AUTORITATEA PUBLICĂ CENTRALĂ DE REGLEMENTARE

Articolul 9. Autoritatea publică centrală de reglementare

(1) Autoritatea investită cu competențe de reglementare, monitorizare și supraveghere a sectoarelor energiei este Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare – *Agenție*).

(2) Agenția este o autoritate publică centrală de reglementare, are statut de persoană juridică, este independentă în raport cu alte organe și autorități publice sau private, are cont bancar propriu și ștampilă cu denumirea sa.

(3) Nici o decizie sau măsură luată de Guvern, de autoritățile administrației publice centrale, de alte autorități sau organe de stat, de autoritățile administrației publice locale nu poate restrânge independența funcțională și financiară a Agenției și nu poate împiedica îndeplinirea de către Agenție a funcțiilor stabilite prin prezenta lege și prin legile speciale sectoriale.

(4) Agenția este instituită, administrată și își desfășoară activitatea în conformitate cu prezenta lege, legile speciale sectoriale, precum și potrivit Regulamentului de organizare și funcționare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică. Agenția se lichidează doar prin lege adoptată în acest scop.

(5) Agenția își exercită funcțiile și atribuțiile în mod independent, cu respectarea principiilor de obiectivitate, imparțialitate, transparență și nediscriminare.

(6) ~~Directorii~~ Consiliului de administrație al Agenției și personalul Agenției, la îndeplinirea funcțiilor ce le revin, acționează în mod independent de orice interes de pe piețele reglementate, nu solicită și nu acceptă instrucțiuni directe din partea Guvernului, a Parlamentului, a autorităților administrației publice centrale, din partea altor autorități sau organe de stat sau din partea autorităților administrației publice locale.

(7) Nici o prevedere menită să asigure independența Agenției nu poate fi interpretată în sensul excluderii Agenției de sub controlul parlamentar, exercitat în modul și în limitele stabilite de prezenta lege, și de sub controlul judiciar.

(8) Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică se aprobă de Consiliul de administrație al Agenției.

Articolul 10. Administrarea Agenției

(1) Agenția este condusă de un Consiliu de administrație alcătuit din cinci directori, care își exercită mandatul în calitate de demnitari publici. Fiecare director al Consiliului de administrație al Agenției (în continuare – *Consiliu de administrație*) este numit în funcție de către Parlament, în bază de concurs.

(2) Concursul de selectare a directorilor se desfășoară în mod public de către Comisia parlamentară de profil, prin publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, pe pagina oficială a Parlamentului și în cel puțin trei surse mass-media naționale a unui anunț privind organizarea concursului. Anunțul se publică cu cel puțin trei luni înainte de termenul limită stabilit pentru primirea

cererilor de participare la concurs și va conține în mod obligatoriu cerințele față de candidați, criteriile de selectare, lista documentelor confirmative pe care candidații trebuie să le prezinte, termenul limită de prezentare a cererilor, alte cerințe relevante inclusiv cu privire la procedura de desfășurare a concursului. În cazul în care numărul candidaților este mai mic sau egal cu numărul de poziții pînă la concurs, procedura de selectare se reia.

(3) Candidatul la funcția de director al Consiliului de administrație trebuie să întrunească următoarele cerințe:

- a) să dețină cetățenia Republicii Moldova;
- b) să aibă studii superioare integrate în domeniul tehnic, economic, financiar sau juridic și experiență de lucru de cel puțin 10 ani în unul din domeniile menționate și cel puțin 3 ani în funcție administrativă de conducere;
- c) să se bucure de o reputație ireproșabilă;
- d) să aibă capacitate deplină de exercițiu;
- e) să nu aibă antecedente penale;
- f) să cunoască limba de stat și cel puțin o limbă de circulație internațională;
- g) să nu fie membru al unui partid politic la momentul depunerii cererii de participare la concurs.

(4) La propunerea Președintelui Parlamentului, cu avizul pozitiv al Comisiei parlamentare de profil, Parlamentul numește unul din directorii selectați prin concurs sau în exercițiu în funcția de director general al Consiliului de administrație. Investirea directorului în exercițiu cu funcția de director general nu prelungește durata mandatului acestuia.

(5) Mandatul de director al Consiliului de administrație încetează în cazul demisiei, revocării, expirării mandatului, sau decesului. Directorul se revocă de Parlament în cazul:

- a) pierderii cetățeniei Republicii Moldova;
- b) imposibilității exercitării funcției din motive de sănătate pe o durată mai mare de trei luni consecutiv;
- c) alegerii în altă funcție;
- d) condamnării pentru comiterea de infracțiuni din intenție și/sau în cazul condamnării la privațiune de libertate, prin hotărîre definitivă și irevocabilă a instanței de judecată;
- e) rămînerii definitive a actului de constatare al Comisiei Naționale de Integritate prin care s-a stabilit emiterea/aprobarea de către acesta a unui act administrativ sau încheierea unui act juridic cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese și/sau prin care s-a stabilit faptul că este în incompatibilitate, în conformitate cu Legea nr.16-XVI din 15 februarie 2008 cu privire la conflictul de interese, Legea nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și/sau în conformitate cu alin. (9) și (10).

(6) Mandatul unui director al Consiliului de administrație, inclusiv al directorului general, este de 6 ani. Nici unul din directorii Consiliului de administrație nu este în drept să dețină funcția de director mai mult de două

mandate. Dacă termenul regulamentar de exercitare a mandatului de director al Consiliului de administrație expiră sau a expirat, iar succesorul său nu a fost numit de Parlament, directorul Consiliului de administrație continuă să-și exercite mandatul pînă la numirea de către Parlament a succesorului acestuia.

(7) Desemnarea și eliberarea directorului Consiliului de administrație, inclusiv a directorului general, se face în baza unei hotărîri de Parlament.

(8) În cazul apariției funcției vacante de director al Consiliului de administrație, Parlamentul numește, în conformitate cu prevederile alin. (1)-(4), (6) și (7), în termen de cel mult 3 luni, un nou director al Consiliului de administrație, cu împuternicirea unui mandat deplin.

(9) În perioada exercitării mandatului, directorul Consiliului de administrație beneficiază de toate drepturile, privilegiile și garanțiile conferite prin prezenta lege, prin Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și are următoarele obligații:

a) să ia decizii și să acționeze în limitele legii, să fie imparțial și să acționeze în mod independent, în interes public, fără a solicita sau accepta instrucțiuni de la terțe persoane, inclusiv de natură politică;

b) să nu divulge informații oficiale cu accesibilitate limitată, obținute în cadrul sau în legătură cu exercitarea mandatului;

c) să nu desfășoare alte activități cu excepția celor din domeniul didactic și științific. Se interzice directorului Consiliului de administrație să desfășoare activități didactice sau științifice dacă acestea sînt finanțate direct sau indirect, de întreprinderile reglementate de Agenție în conformitate cu prezenta lege sau cu legile speciale sectoriale;

d) să nu întreprindă acțiuni incompatibile cu funcția de director al Consiliului de administrație, stabilite în Legea cu privire la conflictul de interese și în alin. (10);

e) să depună declarația cu privire la venituri și proprietate și declarația de interese personale în conformitate cu Legea nr.1264-XV din 19 iulie 2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere și Legea cu privire la conflictul de interese.

(10) La întreprinderile care desfășoară activități în conformitate cu prezenta lege și cu legile speciale sectoriale, directorul Consiliului de administrație nu este în drept:

a) să desfășoare activități remunerate ori să obțină alte avantaje;

b) să dețină acțiuni ale acestei întreprinderi;

c) să obțină cîștiguri financiare, inclusiv materiale;

d) să faciliteze angajarea proprie sau angajarea altor persoane.

(11) În decurs de 1 an după eliberarea sa din funcție, directorul Consiliului de administrație nu este în drept să ocupe funcții la întreprinderea a cărei activitate este reglementată de Agenție.

Articolul 11. Organizarea activității Agenției. Funcțiile directorilor Consiliului de administrație

(1) Activitatea Agenției este organizată de către Consiliul de administrație în conformitate cu prezenta lege, Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și potrivit regulamentelor interne aprobate de Consiliul de administrație.

(2) Directorii Consiliului de administrație beneficiază de drepturi egale și își exercită funcțiile în conformitate cu prezenta lege, legile speciale sectoriale și Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică. Directorul general îndeplinește suplimentar funcțiile de organizare a ședințelor Consiliului de administrație, de angajator în raport cu angajații Agenției și semnează documentele financiare și bancare, precum și rapoartele Agenției.

(3) Directorul general organizează ședințele Consiliului de administrație și le convoacă din oficiu sau la solicitarea a cel puțin doi directori ai Consiliului de administrație. Directorul general prezidează ședințele Consiliului de administrație.

(4) Personalul Agenției este angajat de Directorul general în rezultatul concursurilor organizate în conformitate cu un regulament aprobat de Consiliul de administrație, în baza unor cerințe și criterii de calificare, aplicate în mod clar, rezonabil, transparent și nediscriminatoriu.

(5) Structura organizatorică, statele de personal, funcțiile, competențele și remunerarea personalului, precum și condițiile de muncă sînt reglementate prin regulamentele interne aprobate de Consiliul de administrație.

(6) Consiliul de administrație aprobă și publică pe pagina sa oficială un Cod de etică și conduită profesională pentru directorii Consiliului de administrație și pentru angajații Agenției.

Articolul 12. Bugetul și activitatea financiară a Agenției

(1) Agenția își formează bugetul pentru anul următor în baza plăților regulatorii, aplicate anual de Agenție titularilor de licențe, și a altor surse prevăzute de lege.

(2) Agenția stabilește mărimea plăților regulatorii pentru anul următor, la un nivel suficient încît să acopere cheltuielile necesare pentru asigurarea activității sale în conformitate cu legea, în baza estimărilor cantităților de energie electrică, de energie termică, a volumelor de gaze naturale furnizate consumatorilor și în baza volumelor de produse petroliere principale și de gaze lichefiate importate pentru anul următor, prezentate de către titularii de licențe pînă la data de 1 noiembrie a anului curent. Mărimea plăților regulatorii se determină după cum urmează:

1) pentru energia electrică:

a) în cazul titularului licenței pentru producerea energiei electrice – pornind de la cantitatea de energie electrică livrată de la barele centralei electrice;

b) în cazul titularului licenței pentru transportul energiei electrice – pornind de la cantitatea de energie electrică transportată prin rețelele electrice de transport, inclusiv ținând cont de fluxurile transfrontaliere de energie electrică;

c) în cazul titularului licenței pentru distribuția energiei electrice – pornind de la cantitatea de energie electrică distribuită prin rețelele electrice de distribuție;

d) în cazul titularului licenței pentru furnizarea energiei electrice – pornind de la cantitatea de energie electrică furnizată de acesta;

2) pentru gazele naturale:

a) în cazul titularului licenței pentru producerea gazelor naturale – pornind de la volumul de gaze naturale livrat în rețeaua de gaze naturale;

b) în cazul titularului licenței pentru transportul gazelor naturale – pornind de la volumul de gaze naturale transportat prin rețelele de transport al gazelor naturale, inclusiv ținând cont de fluxurile transfrontaliere de gaze naturale;

c) în cazul titularului licenței pentru distribuția gazelor naturale – pornind de la volumul de gaze naturale distribuit prin rețelele de distribuție a gazelor naturale;

d) în cazul titularului licenței pentru furnizarea gazelor naturale – pornind de la volumul de gaze naturale furnizate de acesta;

3) pentru energia termică – pornind de la cantitatea de energie termică produsă, distribuită, furnizată consumatorilor;

4) pentru produsele petroliere – pornind de la volumul produselor petroliere principale și al gazelor lichefiate importate.

(3) Plățile regulatorii se transferă lunar de către titularii de licență la contul curent al Agenției. Agenția are drept unic de utilizare a mijloacelor de pe contul său. Mijloacele neutilizate în exercițiul financiar curent se transferă în bugetul anului următor. Dacă pe parcursul exercițiului financiar curent se formează un deficit de fonduri, Agenția este în drept să-l recupereze din bugetul anului următor, corectînd corespunzător plățile regulatorii. Agenția este în drept să contracteze împrumuturi bancare, la dobîndi rezonabile, pentru a acoperi cheltuielile curente ce nu pot fi acoperite din plățile regulatorii colectate. Agenția rambursează împrumuturile din mijloacele obținute de la plățile regulatorii colectate ulterior.

(4) În fiecare an, pînă la 25 noiembrie, Agenția aprobă bugetul la nivelul de pînă la 0,15 la sută din costul anual al energiei electrice, al energiei termice, al gazelor naturale și al produselor petroliere principale și al gazelor lichefiate importate.

(5) În termen de 10 zile lucrătoare de la aprobarea bugetului, Agenția informează Parlamentul despre faptul respectiv. Bugetul Agenției se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se plasează pe pagina oficială a Agenției.

(6) Agenția ține contabilitatea în conformitate cu standardele naționale de contabilitate. Anual, pînă la 1 martie, Agenția întocmește un raport financiar pentru anul precedent în care indică informațiile cu privire la: executarea bugetului aprobat, plățile regulatorii primite pe contul său curent, cheltuielile pe

care le-a efectuat de pe acest cont, împrumuturile bancare contractate și alte mijloace pe care le-a utilizat. Raportul financiar se supune verificării de către o companie de audit independentă. În termen de 10 zile lucrătoare de la primirea raportului de audit, raportul financiar, împreună cu raportul de audit, se prezintă Parlamentului pentru informare. Raportul financiar și raportul de audit se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se plasează pe pagina oficială a Agenției.

(7) Activitatea financiară a Agenției se supune auditului Curții de Conturi. Raportul de audit al Curții de Conturi se expediază pentru informare Parlamentului.

Articolul 13. Atribuțiile Agenției

(1) Agenția are următoarele atribuții principale:

a) eliberează, prelungește, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage licențele, autorizațiile pentru desfășurarea activităților în sectoarele energeticii, eliberează copii și duplicate ale acestora în conformitate cu Legea nr.451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, Legea nr.160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător și potrivit legilor speciale sectoriale;

b) monitorizează și controlează, în modul și în limitele stabilite în prezenta lege, în Legea privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și în legile speciale sectoriale, respectarea de către titularii de licențe, de autorizații a condițiilor stabilite pentru desfășurarea activităților licențiate, autorizate, a prevederilor prezentei legi, ale legilor speciale sectoriale, inclusiv a celor menite să asigure protecția drepturilor consumatorilor și calitatea serviciilor prestate;

c) promovează dezvoltarea piețelor energeticii în condiții de competitivitate, securitate și sustenabilitate a mediului;

d) promovează dezvoltarea concurenței pe piețele energeticii, cu respectarea cerințelor stabilite în legile speciale sectoriale;

e) monitorizează activitatea participanților la piețele energeticii, inclusiv prin prisma respectării de către aceștia a actelor normative ce reglementează sectoarele energeticii și aplică sancțiuni în modul și cazurile stabilite în prezenta lege și în legile speciale sectoriale;

f) promovează și asigură o politică tarifară echitabilă și argumentată economic, prin elaborarea și aprobarea metodologiilor de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor, a prețurilor reglementate, în baza unor criterii transparente, obiective și nediscriminatorii;

g) aprobă tarife, prețuri reglementate în conformitate cu metodologiile aprobate și monitorizează corectitudinea aplicării de către întreprinderile energetice a metodologiilor respective, precum și a tarifelor, a prețurilor reglementate, aprobate în baza acestora;

h) pune în aplicare și supraveghează respectarea principiului eficienței maxime la costuri minime de către întreprinderile energetice ale căror prețuri și tarife sînt reglementate de Agenție și asigură lipsa subvențiilor încrucișate între activitățile reglementate;

i) promovează și asigură protecția drepturilor consumatorilor, colaborează cu organizațiile necomerciale care apără interesele consumatorilor;

j) exercită controlul asupra modului de respectare a drepturilor consumatorilor de către întreprinderile energetice, examinează reclamațiile consumatorilor și emite decizii în cazurile stabilite în legile speciale sectoriale;

k) exercită alte atribuții stabilite în prezenta lege și în legile speciale sectoriale.

(2) În scopul exercitării atribuțiilor și a funcțiilor sale, Agenția elaborează și aprobă regulamente, metodologii și alte acte normative de reglementare prevăzute de prezenta lege și de legile speciale sectoriale.

(3) Fără a se aduce atingere principiilor de independență stabilite prin prezenta lege, Agenția colaborează cu Guvernul, cu ministerele, cu alte organe ale administrației publice centrale, cu Consiliul Concurenței, cu autoritățile de reglementare, cu organele fiscale, vamale, cu alte autorități sau organe de stat, cu autoritățile administrației publice locale, cu societatea civilă și consultă, după caz, participanții la piețele energeticii.

(4) Consiliul de administrație este în drept să decidă cu privire la crearea unui Consiliu Consultativ. Modul de constituire, componența și atribuțiile Consiliului Consultativ se stabilesc printr-un regulament aprobat de Consiliul de administrație.

(5) În legătură cu îndeplinirea atribuțiilor stabilite prin prezenta lege și prin legile speciale sectoriale, Agenția cooperează, pe plan regional și internațional, cu autoritățile de reglementare ale altor state, inclusiv cu autoritățile de reglementare ale Părților Comunității Energetice, precum și cu organizațiile și organisme internaționale și instituțiile acestora, inclusiv cu Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, precum și cu Secretariatul Comunității Energetice. Pentru a favoriza cooperarea în domeniul reglementării, Agenția este în drept să încheie acorduri de colaborare cu orice autoritate de reglementare din alte state.

(6) Anual, pînă la 30 aprilie, Agenția elaborează, prezintă Parlamentului și plasează pe pagina sa oficială raportul privind activitatea desfășurată în anul precedent, care include informații cu privire la măsurile întreprinse și rezultatele obținute urmare a îndeplinirii atribuțiilor sale stabilite prin prezenta lege și prin legile speciale sectoriale, precum și rezultatele monitorizării activității participanților la piețele energeticii.

Articolul 14. Alte atribuții și drepturi ale Agenției

(1) În legătură cu reglementarea sectoarelor energeticii, Agenția are următoarele atribuții și drepturi:

a) să efectueze controale, în modul și în limitele prevăzute de prezenta lege, de Legea privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și de legile speciale sectoriale;

b) să solicite și să aibă acces la informația din contabilitatea participanților la piețele energeticii, la informația și la documentele aferente activităților practicate conform licenței, la informația și documentele contabile, la informația

și la documentele care conțin informații ce constituie secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv de la organele administrației publice centrale, de la organele fiscale, vamale și de la alte autorități sau organe de stat, în legătură cu activitatea participanților la piețele energeticii;

c) să obțină de la participanții la piețele energeticii copii, extrase din documentele menționate la lit. b), în condițiile legii, precum și informații suplimentare necesare;

d) să adopte hotărâri și să emită decizii, în limitele competențelor prevăzute de prezenta lege și de legile speciale sectoriale;

e) să inițieze și să desfășoare consultări publice și de cooperare în scopul colectării informațiilor și a propunerilor necesare pentru evaluarea soluțiilor și pentru adoptarea de hotărâri și decizii justificate, precum și în scopul armonizării practicilor de reglementare conform planurilor naționale de armonizare;

f) să înainteze prescripții în cazul constatării încălcării de către participanții la piețele energeticii a prevederilor stabilite în prezenta lege, în legile speciale sectoriale și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție și să adopte hotărâri pentru lichidarea încălcărilor depistate;

g) să constate contravenții în sectoarele energeticii și să depună în instanța de judecată procesele-verbale de constatare a contravențiilor;

h) să aplice sancțiuni financiare în condițiile stabilite în prezenta lege și în legile speciale sectoriale;

i) să participe la forurile și la evenimentele naționale și internaționale în domeniu.

(2) Solicitarea informației și a documentelor prevăzute la alin. (1) lit. b) și c) se face prin adresarea scrisă a unuia dintre directorii Consiliului de administrație, cu indicarea scopului solicitării informației.

(3) Agenția exercită alte atribuții și drepturi stabilite în prezenta lege și în legile speciale sectoriale.

Articolul 15. Controalele Agenției

(1) Agenția efectuează controale și stabilește durata de timp necesară pentru efectuarea controalelor care, în funcție de complexitatea controlului, nu trebuie să depășească 90 de zile calendaristice. Perioada de întocmire a actului de control și de prezentare a acestuia persoanelor supuse controlului nu poate depăși 30 de zile lucrătoare de la data încheierii controlului.

(2) Agenția efectuează controale planificate sau controale inopinate. Anual, în termen de până la 31 ianuarie, Consiliul de administrație aprobă lista controalelor planificate.

(3) Pe parcursul efectuării acțiunii de control, angajații Agenției au următoarele drepturi:

a) să aibă acces în incintele clădirilor (sediile principale și/sau secundare) la rețele, la instalații, precum și în orice alt loc în perimetrul cărui sînt situate instalații, echipamente, aparate aferente activităților din sectoarele energeticii,

precum și la instalațiile consumatorilor în prezența unui reprezentant al persoanei supuse controlului;

b) să examineze și să aibă acces la registre și orice documente aflate în raport cu obiectul și scopul controlului, inclusiv la informațiile din conturile contabile, indiferent de suportul fizic sau electronic pe care sînt păstrate;

c) să ridice sau să obțină copii sau extrase, sub orice formă, din registrele și documentele menționate la lit. b). Ridicarea registrelor și a documentelor se admite numai dacă asemenea măsură este necesară pentru prevenirea ascunderii, înlăturării, modificării sau distrugerii acestora sau dacă nu este posibil de a face copii de pe acestea în incinta respectivă. Registrele și documentele ridicate pot fi reținute cel mult 45 de zile calendaristice și vor fi returnate persoanei supuse controlului pînă la întocmirea actului de control;

d) să solicite oricărui reprezentant sau angajat al întreprinderii energetice explicații asupra faptelor sau documentelor aflate în raport cu obiectul și scopul controlului.

(4) Pe parcursul efectuării acțiunii de control, angajații Agenției sînt obligați:

a) să informeze persoana supusă controlului despre drepturile și obligațiile acesteia;

b) să efectueze controlul în conformitate cu împuternicirile atribuite și ținînd cont de obiectul și scopul acestuia.

(5) Pe parcursul desfășurării acțiunii de control, întreprinderile energetice au următoarele drepturi:

a) să ia cunoștință de ordinul în baza căruia a fost dispusă efectuarea controlului;

b) să prezinte explicații înregistrate sub orice formă referitoare la obiectul și scopul controlului;

c) să obțină copii de pe toate registrele sau documentele ridicate pe parcursul controlului și lista acestor registre și documente semnată de angajații Agenției, care desfășoară controlul;

(6) Pe parcursul desfășurării acțiunii de control, întreprinderile energetice au următoarele obligații:

a) să permită accesul membrilor echipei de control, în condițiile legii, în incintele clădirilor sau în orice alt loc în perimetrul căruia sînt amplasate rețelele, instalațiile, echipamentele, aparatele aferente activităților specifice din sectoarele energeticii, precum și la instalațiile consumatorilor în prezența unui reprezentant al persoanei supuse controlului;

b) să pună la dispoziția membrilor echipei de control, la sediul, la locul în care se desfășoară controlul, toate documentele, evidențele și actele specifice solicitate, în original sau în copie, și să permită preluarea acestora în copie. La solicitarea echipei de control, acestea vor fi certificate cu mențiunea „conform cu originalul” și semnate;

c) să pună la dispoziția echipei de control un spațiu adecvat în vederea bunei desfășurări a activității de control.

(7) Angajații Agenției, autorizați să efectueze un control, pot solicita sprijinul subdiviziunilor abilitate ale Ministerului Afacerilor Interne, care sînt obligate să acorde asistența necesară angajaților Agenției în exercițiul funcțiunii, în conformitate cu Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului.

Articolul 16. Transparența și deciziile Agenției

(1) Ședințele Consiliului de administrație sînt publice, cu excepția ședințelor în cadrul cărora se discută informații oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv informații care constituie secret comercial, precum și probleme de organizare internă a Agenției.

(2) Invitația de participare la ședințele publice ale Consiliului de administrație și agenda aferentă se expediază persoanelor interesate și se publică pe pagina oficială a Agenției cu cel puțin trei zile lucrătoare înainte de ziua preconizată pentru ședință. Invitația de participare la ședințele în cadrul cărora se discută informațiile oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv informațiile care constituie secret comercial, se expediază numai persoanelor vizate cu cel puțin trei zile lucrătoare înainte de ziua preconizată pentru ședință.

(3) În cazul în care Consiliului de administrație i se propun spre examinare proiecte de acte normative de reglementare, cereri privind costurile de bază, prețurile și tarifele reglementate ori alte hotărîri care pot avea impact asupra piețelor energeticii și asupra îndeplinirii obligațiilor de serviciu public, Agenția este obligată să publice pe pagina sa oficială proiectul hotărîrii și/sau proiectul actului ce se supune aprobării prin hotărîre și informațiile relevante, în termenele și în condițiile stabilite în Legea nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Persoanele care au solicitat înscrierea adresei lor de poștă electronică pe lista de corespondență a Agenției se informează referitor la începerea consultărilor.

(4) În conformitate cu Legea privind transparența în procesul decizional, Agenția publică pe pagina sa oficială proiectele actelor normative de reglementare, nota informativă, analiza impactului de reglementare, sinteza recomandărilor recepționate în cadrul avizării și consultării publice, precum și alte materiale relevante.

(5) Cererile titularilor de licențe privind costurile de bază, prețurile și tarifele reglementate, precum și materialele ce justifică nivelul acestora se publică pe pagina web oficială a Agenției în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la înregistrarea cererilor respective. Agenția oferă publicului 15 zile lucrătoare de la publicarea cererilor menționate și a materialelor aferente pentru prezentarea recomandărilor cu privire la acestea. În termenele stabilite în Legea cu privire la transparența în procesul decizional, Agenția publică pe pagina sa web oficială rezultatele examinării cererilor titularilor de licență și propunerile Agenției privind nivelul costurilor de bază, al prețurilor și tarifelor reglementate.

(6) Consiliul de administrație este obligat să examineze cererile privind costurile de bază, prețurile și tarifele reglementate, în termen de cel mult 180 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea

unei întreprinderi energetice și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind aprobarea prețurilor și a tarifelor reglementate, aprobat de Agenție în conformitate cu legile speciale sectoriale.

(7) Cu excepția situațiilor ce țin de examinarea și de soluționarea neînțelegerilor dintre părți, pentru organizarea executării legilor în sectoarele energeticii, Consiliul de administrație adoptă, în numele Agenției, hotărâri. Hotărârile Consiliului de administrație se adoptă cu votul a cel puțin 3 directori ai Consiliului de administrație. Fiecare director al Consiliului de administrație deține un singur vot.

(8) Directorii Consiliului de administrație deliberează în camera de deliberare sau pot consimți să delibereze fără a se retrage din sala de ședință. Directorul Consiliului de administrație nu are dreptul de a se abține de la vot, cu excepția cazului în care acesta este în conflict de interese. Directorii care au votat împotriva își consemnează opinia separată care se anexează la procesul-verbal al ședinței respective. Pentru fiecare ședință a Consiliului de administrație se întocmește proces-verbal, semnat de directorul general sau de directorul care îl substituie la prezidarea ședinței și de secretarul ședinței.

(9) Pentru organizarea executării actelor normative în sectoarele energeticii, precum și pentru soluționarea neînțelegerilor dintre părți, un director al Consiliului de Administrație emite, în numele Agenției, decizii care vizează raporturile juridice dintre consumator, utilizator de sistem și o întreprindere ~~energetica sau raporturile juridice dintre întreprinderile energetice.~~

(10) Hotărârile și deciziile Agenției trebuie să fie întemeiate, motivate și să conțină normele legale pe care se bazează, precum și scopul pentru care au fost adoptate, emise. Hotărârile și deciziile Agenției pot fi contestate în instanța de contencios administrativ în conformitate cu Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000. Hotărârile și deciziile Agenției produc efecte obligatorii până la o eventuală hotărâre judecătorească contrarie, emisă ca urmare a exercitării unei căi de atac. Instanța de judecată este în drept să dispună suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției în conformitate cu prevederile Legii contenciosului administrativ și ale Codului de procedură civilă nr. 225-XV din 30 mai 2003. Hotărârile Agenției prin care se aprobă actele normative de reglementare, prețurile și tarifele reglementate se suspendă doar în raport cu participantul la proces în favoarea căruia a fost dispusă măsura de suspendare.

(11) Hotărârile Agenției cu privire la aprobarea actelor normative de reglementare, privind costurile de bază, prețurile și tarifele reglementate, precum și alte hotărâri care pot avea impact asupra piețelor energeticii și asupra îndeplinirii obligațiilor de serviciu public se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Agenția publică pe pagina sa web oficială informații cu privire la licențele și autorizațiile eliberate pentru activitățile reglementate.

(12) În conformitate cu Legea nr. 982-XIV din 11 mai 2000 privind accesul la informație, la cererea persoanelor fizice și a persoanelor juridice,

Agenția prezintă informațiile solicitate, cu excepția informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv a informațiilor care constituie secret comercial. Informația din registrele de licențiere se prezintă la cerere.

Articolul 17. Expertiza juridică și înregistrarea de stat a actelor normative de reglementare ale Agenției

(1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției efectuează expertiza juridică a actelor normative de reglementare aprobate de Agenție.

(2) Expertiza juridică a proiectelor de acte normative de reglementare ale Agenției se efectuează după finalizarea procedurii de consultare publică, dar pînă la supunerea spre examinare, în ședință publică, de către Consiliul de administrație a proiectului de act normativ de reglementare.

(3) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției examinează proiectul actului normativ de reglementare al Agenției, în termen de 30 de zile de la data primirii acestuia. La proiectul actului normativ aprobat se anexează proiectul hotărîrii de aprobare, nota informativă, analiza impactului de reglementare, sinteza recomandărilor recepționate în cadrul avizării și consultării publice și copiile avizelor primite. Avizul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției este consultativ.

(4) După aprobarea de către Consiliul de administrație a unui act normativ de reglementare, Agenția expediază actul normativ de reglementare respectiv organului central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției, pentru înregistrare de stat. La actul normativ aprobat se anexează hotărîrea de aprobare, nota informativă, analiza impactului de reglementare, sinteza recomandărilor recepționate în cadrul avizării și consultării publice, copiile avizelor primite și extrasul din procesul-verbal al ședinței Consiliului de administrație, în cadrul căreia a fost aprobat actul normativ de reglementare care se solicită pentru a fi înregistrat.

(5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției înregistrează actul normativ de reglementare aprobat de Consiliul de administrație în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la primirea acestuia și a materialelor aferente.

Articolul 18. Examinarea neînțelegerilor și a litigiilor dintre participanții la piețele energeticii

(1) Neînțelegerile dintre întreprinderile energetice în legătură cu aplicarea prezentei legi și a legilor speciale sectoriale se examinează de Agenție. La reclamația oricăreia dintre părți, Agenția emite decizie în termen de cel mult două luni de la data primirii reclamației respective. Agenția este în drept să prelungească motivat termenul respectiv cu două luni, comunicînd acest fapt persoanei care a depus reclamația.

(2) Agenția examinează în procedură extrajudiciară neînțelegerile dintre consumatori, utilizatori de sistem și întreprinderi energetice ce survin în legătură cu prezenta lege și legile speciale sectoriale și emite decizii în cazurile stabilite

în legile speciale sectoriale. Agenția examinează reclamațiile depuse de consumatori, de utilizatori de sistem în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare de la înregistrarea reclamației, iar pe cele care nu necesită o studiere și examinare suplimentară în termen de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării. Termenul de examinare a reclamației se prelungește cu cel mult 30 de zile lucrătoare, fapt despre care este informată persoana care a depus reclamația.

(3) În termen de 3 zile lucrătoare de la data emiterii, Agenția remite decizia asupra neînțelegerii spre executare părților implicate, cu expunerea motivelor pe care se întemeiază acest act.

(4) În cazul în care consumatorul final nu este de acord cu răspunsul Agenției la petiția depusă, acesta este în drept să conteste acest răspuns în instanța de judecată în conformitate cu Legea nr. 190-XIII din 19 iulie 1994 cu privire la petiționare. Deciziile Agenției de soluționare a problemelor invocate în reclamație pot fi contestate în termenele prevăzute de Legea contenciosului administrativ.

(5) Participanții la piețele energiei se pot adresa în instanța de judecată pentru soluționarea litigiilor în legătură cu aplicarea prezentei legi și a legilor speciale sectoriale. În cazul în care un participant la piețele energiei adresează Agenției o reclamație în conformitate cu prevederile alin. (1)-(3), acesta este în drept să se adreseze în instanță după examinarea acesteia de către Agenție și după primirea răspunsului din partea Agenției sau la expirarea perioadei în care urma să primească răspunsul Agenției, dacă nu a primit vreun răspuns din partea acesteia.

Articolul 19. Răspunderea pentru încălcarea legislației în sectoarele energiei

(1) Întreprinderile energetice poartă răspundere pentru neîndeplinirea sau pentru îndeplinirea necorespunzătoare a funcțiilor și a obligațiilor stabilite prin prezenta lege, prin legile speciale sectoriale, precum și prin actele normative de reglementare aprobate de Agenție.

(2) Dacă Agenția constată încălcarea de către întreprinderile energetice a prevederilor prezentei legi, a legilor speciale sectoriale, precum și ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție, aceasta este în drept să inițieze procedura contravențională în condițiile și termenele stabilite în Codul contravențional nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008.

(3) Agenția este în drept să aplice titularilor de licențe, titularilor de autorizații și altor persoane juridice sancțiuni financiare în cazurile și în mărimea stabilite în legile speciale sectoriale, cu respectarea procedurii stabilite în articolul 20. Mijloacele bănești obținute din aplicarea sancțiunilor financiare se fac venit în bugetul de stat.

Articolul 20. Procedura de aplicare a sancțiunilor financiare

(1) Sancțiunile financiare se aplică în baza hotărîrilor Consiliului de administrație adoptate în cadrul ședințelor organizate în conformitate cu principiile stabilite la art. 16.

(2) La ședința Consiliului de administrație în cadrul căreia se examinează aplicarea sancțiunii financiare se invită în mod obligatoriu administratorul întreprinderii energetice în privința căreia se aplică sancțiunea financiară. Invitația de participare la ședință se expediază administratorului întreprinderii energetice cu cel puțin 30 de zile lucrătoare înainte de data preconizată pentru ședință, în formă scrisă, și prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

(3) Concomitent cu invitația de participare, Agenția expediază întreprinderii energetice copiile de pe toate materialele care se află în dosarul de aplicare a sancțiunii financiare. Întreprinderea energetică este în drept să prezinte, în scris, Agenției opinia argumentată cu privire la aplicarea sancțiunii financiare, cu prezentarea de documente justificative.

(4) În cazul în care administratorul întreprinderii energetice sau reprezentantul legal al acesteia nu se prezintă la ședință, Consiliul de administrație amîină ședința și stabilește examinarea pentru o altă dată, comunicînd acest fapt întreprinderii energetice, în scris, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, cu condiția că administratorul întreprinderii energetice sau reprezentantul legal al acesteia a comunicat, în scris sau oral, despre imposibilitatea participării la ședință.

(5) La solicitarea scrisă și motivată a administratorului întreprinderii energetice sau a reprezentantului legal al acesteia, Consiliul de administrație este obligat să amîne cel mult de două ori ședința de examinare a dosarului de aplicare a sancțiunii financiare, din cauza neprezentării motivate a acestuia. Data ședinței în caz de amîinare se stabilește reieșind din datele posibile comunicate de administratorul întreprinderii energetice sau de reprezentantul legal al acesteia. În cazul în care administratorul întreprinderii energetice sau reprezentantul legal al acesteia nu se prezintă și nu comunică, în scris sau oral, despre imposibilitatea participării la ședință, Consiliul de administrație începe examinarea dosarului de aplicare a sancțiunii financiare, consemnînd acest fapt în procesul-verbal al ședinței.

(6) Pentru fiecare ședință a Consiliului de administrație în cadrul căreia se examinează dosarul de aplicare a sancțiunii financiare se întocmește un proces-verbal al ședinței, semnat de directorul general sau de directorul care îl substituie la prezidarea ședinței și de secretarul ședinței. Conform solicitării administratorului întreprinderii energetice sau a reprezentantului legal al acesteia, ședința Consiliului de administrație se înregistrează pe suport audio. La

solicitarea administratorului întreprinderii energetice sau a reprezentantului legal al acesteia, Agenția este obligată să-i elibereze extrasul din procesul-verbal și copia înregistrării audio a ședinței.

(7) Administratorul întreprinderii energetice sau reprezentantul legal al acesteia este în drept să participe la ședința Consiliului de administrație, însoțit de un avocat, și să depună înscrisuri sau alte probe pentru susținerea poziției sale. În cazul în care în cadrul ședinței Consiliului de administrație administratorului întreprinderii energetice sau reprezentantului legal al acesteia i se prezintă, de către angajații Agenției, înscrisuri, probe care nu i-au fost aduse la cunoștință anterior, la solicitarea acestuia, Consiliul de administrație este obligat să amâne ședința de examinare a dosarului de aplicare a sancțiunii financiare pentru o altă dată.

(8) După audierea administratorului întreprinderii energetice sau a reprezentantului legal al acesteia, a personalului Agenției implicat în pregătirea dosarului de aplicare a sancțiunii financiare, a altor persoane invitate la ședință, precum și după examinarea tuturor probelor prezentate în cadrul ședinței, directorii Consiliului de administrație încep deliberarea. Hotărîrea Consiliului de administrație se comunică în ședință și se consemnează în procesul-verbal al ședinței.

(9) Hotărîrea motivată a Consiliului de administrație cu privire la aplicarea sancțiunii financiare se redactează în scris și se expediază întreprinderii energetice, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la data pronunțării hotărîrii Consiliului de administrație. Hotărîrea Consiliului de administrație cu privire la aplicarea sancțiunii financiare se contestă în termenele și condițiile stabilite în Legea contenciosului administrativ.

(10) Întreprinderea energetică este în drept să achite jumătate din mărimea sancțiunii financiare stabilită dacă o plătește în cel mult 72 de ore din data în care a primit hotărîrea Consiliului de administrație cu privire la aplicarea sancțiunii financiare. În acest caz, se consideră că hotărîrea cu privire la aplicarea sancțiunii financiare este executată integral.

(11) În cazul în care decizia de aplicare a sancțiunii financiare a fost anulată, integral sau parțial, printr-o hotărîre judecătorească definitivă și irevocabilă, suma corespunzătoare a sancțiunii se restituie plătitorului acesteia din bugetul de stat în termen de 30 de zile calendaristice.

(12) Termenul de prescripție pentru aplicarea unei sancțiuni financiare, în conformitate cu prezentul articol, este de 1 an de la constatare, fără a depăși 3 ani de la săvârșirea acesteia.

Capitolul IV ORGANIZAREA ȘI DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR ÎN SECTOARELE ENERGETICII

Articolul 21. Principii de activitate

(1) Toate întreprinderile energetice își desfășoară activitatea în conformitate cu principiul eficienței economice, cu respectarea principiilor, a parametrilor și indicatorilor de calitate, stabiliți în prezenta lege și în legile speciale sectoriale. Prețurile și tarifele aplicate de întreprinderile energetice se stabilesc în conformitate cu legile speciale sectoriale.

(2) Autoritățile administrației publice centrale și locale, alte autorități sau organe de stat, organizațiile necomerciale nu au dreptul:

- a) să intervină în activitatea întreprinderilor energetice;
- b) să distragă personalul întreprinderilor energetice de la îndeplinirea atribuțiilor de serviciu;
- c) să se implice în relațiile contractuale dintre întreprinderile energetice și consumatori, utilizatori de sistem, cu excepțiile stabilite în prezenta lege și în legile speciale sectoriale.

(3) Autoritățile administrației publice centrale și locale, alte autorități sau organe de stat sunt obligate să notifice Guvernul cu privire la înstrăinarea elementelor de infrastructură energetică, aflate în proprietatea lor, cu cel puțin 6 luni înainte de încheierea actelor de înstrăinare.

(4) Măsurile întreprinse de Agenție, de organele administrației publice centrale sau locale, de alte autorități sau organe de stat, în conformitate cu prezenta lege și legile speciale sectoriale, inclusiv privind licențierea, autorizarea, monitorizarea și supravegherea activității întreprinderilor energetice, nu se consideră a fi un amestec în activitatea întreprinderilor energetice în sensul stabilit la alin. (2).

(5) Obiectele energetice pot fi construite și admise în exploatare în conformitate cu Legea nr. 163 din 9 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție. Exploatarea obiectelor energetice se efectuează doar după obținerea de către întreprinderile energetice a licențelor, a autorizațiilor, a altor acte permissive eliberate în conformitate cu termenele și condițiile stabilite în lege.

(6) Întreprinderile energetice, indiferent de tipul de proprietate, sînt obligate să prezinte Agenției, rapoarte în termenele și condițiile stabilite în legile speciale sectoriale. Operatorii de sistem, distribuitorii de energie termică sînt obligați să prezinte Agenției planurile de dezvoltare și planurile de investiții în termenele și condițiile stabilite în legile speciale sectoriale, precum și rapoartele privind realizarea acestora în perioada precedentă.

(7) Întreprinderile energetice sînt obligate să efectueze în termen lucrările curente de exploatare și de reparație a obiectelor energetice, cu respectarea actelor normative și a documentelor normativ-tehnice cu privire la calitate, securitate, inclusiv securitatea industrială, și referitor la protecția mediului, astfel

încît consumatorii să fie aprovizionați cu energie, cu resurse energetice, în mod fiabil și continuu.

(8) Întreprinderile energetice au drept de acces la terenurile terților cu condiția obținerii acordului proprietarilor terenurilor respective, pentru efectuarea lucrărilor de construcție, de întreținere, de exploatare, de reparație, de reabilitare, de modernizare, inclusiv de re tehnologizare a obiectelor energetice. Efectuarea lucrărilor menționate trebuie să fie coordonată cu proprietarii terenurilor cu excepția lucrărilor necesare pentru prevenirea avariilor, a căror producere este iminentă, și pentru înlăturarea consecințelor lor. După finalizarea lucrărilor menționate, întreprinderile energetice sînt obligate să asigure degajarea terenului și repunerea lui în situația inițială în termenele convenite cu proprietarii terenurilor respective. Întreprinderile energetice sînt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile stabilite în prezentul articol și să achite proprietarului de teren sau de alte bunuri, proprietate privată, despăgubirea cuvenită pentru pagubele produse la efectuarea lucrărilor menționate, inclusiv în cazul înlăturării consecințelor avariilor.

(9) Producătorii care exploatează centralele electrice, centralele termice, care funcționează pe bază de combustibili fosili, cu excepția celor care desfășoară activitate sezonieră și/sau care produc energie electrică, energie termică exclusiv pentru necesități proprii, sînt obligați să mențină rezerve de combustibil la nivel suficient pentru a asigura securitatea aprovizionării cu energie, în condițiile stabilite de Guvern.

(10) Consumatorii care dispun de centrală electrică sînt în drept să livreze în rețelele electrice surplusul de energie electrică cu respectarea principiilor stabilite în legile speciale sectoriale.

Articolul 22. Proprietatea în energetică

(1) În energetică proprietatea este publică sau privată.

(2) Obiectele energetice, proprietate publică, pot fi supuse privatizării în cazurile și condițiile stabilite în Legea nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice.

(3) Nu sînt pasibile privatizării obiectele energetice, proprietate a statului, enumerate în anexa la Legea nr.121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice.

(4) Obiectele energetice, proprietate privată, pot fi expropriate numai în cazurile și modul stabilite în Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488-XIV din 8 iulie 1999, cu condiția despăgubirii proprietarului obiectului energetic respectiv.

Articolul 23. Raporturile juridice dintre întreprinderile energetice și consumatori, utilizatori de sistem

(1) Raporturile juridice dintre întreprinderile energetice și consumatori, utilizatori de sistem se stabilesc potrivit contractelor încheiate, în conformitate cu prezenta lege, legile speciale sectoriale și Legea privind protecția consumatorilor.

(2) Furnizarea gazelor naturale, a energiei electrice, a energiei termice, a produselor petroliere, a altor resurse energetice se efectuează cu respectarea prevederilor stabilite în prezenta lege, în legile speciale sectoriale, în Legea privind protecția consumatorilor, precum și în Codul civil nr. 1107-XV din 6 iunie 2002.

(3) Furnizarea energiei, a resurselor energetice se efectuează în bază de contract, încheiat între furnizor și consumator, în care se stipulează, în mod obligatoriu, informațiile cu privire la: denumirea și adresa furnizorului, obiectul contractului, cantitatea, parametrii de calitate, condițiile de fiabilitate și regimul de furnizare a energiei, a resurselor energetice, prețurile și tarifele, modalitățile de plată, quantumul compensațiilor sau modalitatea de calcul al acestora în cazul încălcării de către furnizor a obligațiilor sale, durata contractului, cazurile și modalitatea de prelungire, de modificare, de suspendare și de reziliere a contractului, inclusiv să prevadă expres dreptul consumatorilor finali de a rezilia contractul, în mod unilateral și gratuit, modalitățile de soluționare a neînțelegerilor și a litigiilor aferente neexecutării sau executării defectuoase a clauzelor contractuale, precum și penalitățile aplicate de furnizor în cazul nerespectării de către consumator a termenelor de plată pentru energia, pentru resursele energetice furnizate, dacă părțile consimt cu privire la aplicarea penalităților, alte clauze stabilite în legile speciale sectoriale.

(4) Consumatorii au dreptul:

a) să racordeze instalațiile lor la rețele electrice, termice, de gaze naturale, în condițiile stabilite în legile speciale sectoriale;

b) să solicite majorarea puterii electrice, a debitelor de consum al gazelor naturale, a puterii termice, în modul și termenele stabilite în legile speciale sectoriale;

c) să schimbe furnizorul de energie electrică, de gaze naturale, în condițiile stabilite în legile speciale sectoriale.

(5) Consumatorii în cazul cărora întreruperea livrării energiei sau deconectarea de la rețea poate periclita viața oamenilor sau provoca pierderi materiale trebuie să fie aprovizionați cu energie din două surse distincte. În scopul majorării gradului de fiabilitate, aceștia sînt în drept să instaleze din cont propriu a treia sursă de energie de rezervă.

(6) În cazul în care consumatorul nu achită integral plata pentru energia furnizată, pentru resursele energetice furnizate, în termenele stipulate în contract, furnizorul este în drept să întreprindă măsurile necesare pentru întreruperea furnizării la respectivul loc de consum, cu respectarea condițiilor stabilite în legile speciale sectoriale.

(7) Furnizorul este obligat să asigure reluarea furnizării energiei, a resurselor energetice, care a fost întreruptă în conformitate cu alin. (6), după achitarea de către consumator a datoriei pentru energia furnizată, pentru resursele energetice furnizate, în condițiile stabilite în legile speciale sectoriale.

(8) Pentru pagubele cauzate consumatorului, furnizorul poartă răspundere în conformitate cu legislația civilă, în cazurile stabilite în legile speciale sectoriale și în contractele de furnizare încheiate între părți.

(9) Pentru plata întârziată a consumului de energie, de resurse energetice, consumatorii plătesc penalitate dacă aceasta este prevăzută în contract și numai în mărimea stabilită de părți, în conformitate cu legile speciale sectoriale. Eventualele neînțelegeri survenite între părți în acest sens nu pot servi drept temei pentru refuzul furnizorului de a încheia contract cu consumatorul dacă acesta a respectat toate condițiile necesare pentru încheierea contractului, stabilite prin prezenta lege, prin legile speciale sectoriale.

(10) Se interzice conectarea instalațiilor ce aparțin consumatorilor la rețelele electrice, termice, de gaze naturale fără acordul prealabil al operatorului de sistem, al distribuitorului de energie termică. Deconectarea instalațiilor ce aparțin consumatorului de la rețelele electrice, termice, de gaze naturale se efectuează în condițiile și cu respectarea procedurilor stabilite conform legilor speciale sectoriale.

(11) Consumatorul nu este în drept să împiedice accesul personalului operatorului de sistem, al distribuitorului de energie termică pentru controlul și pentru citirea indicațiilor echipamentului de măsurare, precum și pentru controlul privind deservirea și reparația rețelelor electrice, a rețelelor termice, a rețelelor de gaze naturale ce aparțin operatorului de sistem, distribuitorului de energie termică și sînt situate pe proprietatea consumatorului.

(12) Drepturile consumatorilor în raport cu întreprinderile energetice sînt garantate și protejate prin prezenta lege, prin legile speciale sectoriale, precum și prin Legea privind protecția consumatorilor.

Capitolul V

EVIDENȚA ENERGIEI ȘI A RESURSELOR ENERGETICE. RAPOARTELE STATISTICE ȘI TRANSPARENȚA

Articolul 24. Evidența energiei și a resurselor energetice

(1) Cantitatea energiei și a resurselor energetice produse, depozitate, transportate, distribuite și furnizate se măsoară prin intermediul echipamentelor de măsurare.

(2) Echipamentele de măsurare care servesc la măsurarea, determinarea și decontarea consumurilor de energie și de resurse energetice se verifică metrologic, conform Legii metrologiei nr. 647-XIII din 17 noiembrie 1995, iar operatorii de sistem, distribuitorii de energie termică sînt responsabili de instalarea și sigilarea lor în prezența consumatorului sau a reprezentantului acestuia, cu întocmirea procesului-verbal în acest sens și cu respectarea condițiilor stabilite în legile speciale sectoriale. Se permite utilizarea doar a echipamentelor de măsurare verificate metrologic, ale căror tipuri sînt incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare al Republicii Moldova, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și plasat pe pagina web oficială a Institutului Național de Metrologie.

(3) Caracteristicile tehnice ale echipamentelor de măsurare instalate la consumator se stabilesc de către operatorii de sistem, distribuitorii de energie termică în funcție de parametrii, de condițiile specifice și de tipurile energiei și a

resurselor energetice, în conformitate cu prevederile actelor normative de reglementare aprobate de Agenție.

(4) Pentru consumatorii casnici, cheltuielile legate de procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare se suportă de către operatorul de sistem, de distribuitorul de energie termică. Cheltuielile respective justificate se includ în tariful reglementat pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, a gazelor naturale și, respectiv, în tariful de distribuție a energiei termice.

(5) Cheltuielile privind procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii noncasnici se suportă de consumatorii noncasnici.

(6) Consumatorii casnici sunt în drept să solicite operatorilor de sistem concursul la instalarea echipamentelor de măsurare inteligente care permit înregistrarea orară a cantităților de energie electrică și a volumelor de gaze naturale. În acest caz, costurile aferente procurării, instalării, întreținerii, reparării și înlocuirii echipamentelor de măsurare inteligente se suportă integral de consumatorii casnici respectivi.

(7) În cazul în care deteriorarea echipamentului de măsurare și a sigiliilor aplicate acestuia se produce din vina consumatorului, acesta suportă costul de demontare, reparare, verificare metrologică, instalare sau înlocuire a echipamentului de măsurare deteriorat.

Articolul 25. Rapoartele statistice

(1) ~~Întreprinderile energetice prezintă organelor statisticii oficiale, în condițiile stabilite în conformitate cu Legea nr. 412-XV din 9 decembrie 2004 cu privire la statistica oficială, rapoarte de un anumit tip despre importul, exportul, producerea și consumul de energie și de resurse energetice.~~

(2) Responsabilitatea pentru corectitudinea rapoartelor prezentate este pusă pe seama persoanelor cu funcție de conducere ale întreprinderilor energetice.

Articolul 26. Transparența

(1) Întreprinderile energetice sînt obligate să publice pe paginile lor oficiale informațiile privind activitatea desfășurată în modul și condițiile stabilite în legile speciale sectoriale.

(2) Persoanele cu funcții de conducere ale întreprinderilor energetice poartă răspundere pentru denaturarea și tăinuirea informației prevăzute la alin.(1).

Capitolul VI

ASIGURAREA SECURITĂȚII ÎN FUNCȚIONAREA

OBIECTELOR ENERGETICE ȘI PROTECȚIA LOR

Articolul 27. Zonele de protecție

(1) Obiectele energetice au grad sporit de pericol. Pentru asigurarea exploatării lor în siguranță se stabilesc zone de protecție. Modul de delimitare a zonelor respective, dimensiunile și regimul lor se stabilesc prin regulamentele aprobate de Guvern în conformitate cu legile speciale sectoriale.

(2) Orice lucrare în zona de protecție se efectuează numai cu acordul întreprinderii energetice.

Articolul 28. Protecția obiectelor energetice

(1) Paza obiectelor energetice de importanță majoră este exercitată de Ministerul Afacerilor Interne sau de întreprinderile care dețin licență pentru activitatea particulară de pază.

(2) Lista obiectelor energetice de importanță majoră se stabilește de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

(3) Persoanele fizice și juridice care întreprind acțiuni ce afectează funcționarea obiectelor energetice poartă răspundere în conformitate cu prevederile Codului civil, Codului contravențional și ale Codului penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002.

Articolul 29. Pregătirea cadrelor

(1) Pentru asigurarea exploatării în condiții de securitate a obiectelor energetice, personalul administrativ, personalul operativ și personalul tehnic al întreprinderilor energetice, precum și al agenților economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice, trebuie să aibă studii de specialitate sau pregătire specială. Întreprinderile energetice contribuie la pregătirea și perfecționarea cadrelor în cadrul instituțiilor de învățământ de profil. Instruirea și atestarea personalului în domeniul securității industriale se efectuează conform prevederilor Legii privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase.

(2) Personalul operativ și personalul tehnic al întreprinderilor energetice, precum și al agenților economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice este supus periodic atestării și examinării medicale.

Capitolul VII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 30. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Directorii Consiliului de administrație care au fost numiți pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi exercită funcțiile pînă la finalizarea mandatului.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 1525-XIII din 19 februarie 1998 cu privire la energetică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 50–51, art. 366), cu modificările și completările ulterioare, se abrogă.

(3) Agenția, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative de reglementare în concordanță cu prezenta lege, va elabora, va publica și va pune în aplicare actele normative de reglementare noi, prevăzute de prezenta lege.

(4) Guvernul, în termen de 12 luni:

- va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

- va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

- va aproba, în temeiul prezentei legi, actele normative care asigură funcționarea obiectelor energetice.

*Notă informativă
la proiectul de lege cu privire la energetică*

În calitate de lege cadru în domeniul energiei, Legea cu privire la energetică, nr. 1525 din 19 februarie 1998 instituie principiile de bază pentru reglementarea sectoarelor energiei electrice, gazelor naturale, energiei termice și produselor petroliere. Principiile și mecanismele specifice pentru sectoarele respective sunt stabilite în legile speciale, după cum urmează: în Legea cu privire la gazele naturale, nr. 123 din 23 decembrie 2009, în Legea cu privire la energia electrică, nr. 124 din 23 decembrie 2009, în Legea energiei regenerabile, nr. 160 din 12 iulie 2007, în Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, nr. 92 din 29 mai 2014 și în Legea privind piața produselor petroliere, nr. 461 din 30 iulie 2001.

Cu toate acestea, deși în legislația specială au fost operate amendamente și chiar promovate legi speciale noi, pentru a se asigura cadrul normativ care să corespundă realităților din sectoarele energiei, Legea nr. 1525 din 19 februarie 1998 nu a fost modificată. Astfel, o serie de prevederi din Legea cu privire la energetică nu corespund normelor din legile speciale.

Mai mult, o serie de prevederi care reglementează activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (ANRE), inclusiv normele ce vizează administrarea, organizarea și transparența activității ANRE, examinarea reclamațiilor expediate de consumatori și examinarea neînțelegerilor dintre titularii de licențe sunt dublate în legile speciale, fiind comune pentru toate sectoarele energiei. Așadar, pentru a se evita replicarea prevederilor similare în mai multe legi, este oportună introducerea acestora în legea cadru - Legea cu privire la energetică.

Totodată, pentru a se asigura o transparență mai mare în activitatea ANRE, este necesar de descris mai detaliat, la nivel de lege, procedura de supunere a consultărilor publice a proiectelor de acte normative, precum și a celorlalte acte aprobate de Consiliul de administrație al ANRE, care pot avea impact asupra piețelor relevante și asupra îndeplinirii obligațiilor de serviciu public, inclusiv în legătură cu examinarea cererilor privind aprobarea de tarife sau de prețuri reglementate.

Pentru transpunerea pachetului energetic III, au fost elaborate Proiectele de legi cu privire la energia electrică și cu privire la gazele naturale, în redacție nouă, care au fost expediate în Parlament după aprobarea Hotărârilor de Guvern corespunzătoare din 7 și, respectiv, din 30 octombrie 2015. În spiritul Directivei nr. 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei nr. 2003/54/CE și a Directivei nr. 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei nr. 2003/55/CE, în Proiectele legilor menționate sunt extinse

competențele ANRE, inclusiv prin acordarea acesteia a funcției de a aplica sancțiuni financiare pentru încălcarea obligațiilor stabilite în sarcina întreprinderilor energetice. Cadrul legal în vigoare, însă, nu stabilește procedura de aplicare de către ANRE a sancțiunilor financiare.

În acest context, pentru a se respecta dreptul la apărare al întreprinderilor energetice precum și pentru a se evita eventualele abuzuri din partea ANRE, este necesar de stabilit în Legea cu privire la energetică procedura de aplicare a sancțiunilor financiare respective. De remarcat că, sancțiunile financiare prevăzute de Directivele europene din 2009 nu pot fi asimilate celor contravenționale.

Un alt principiu de bază promovat în Directivele menționate este asigurarea independenței ANRE, inclusiv a independenței membrilor Consiliului de administrație. Astfel, este important de stipulat la nivel de lege că Directorii Consiliului de administrație al Agenției beneficiază de drepturi egale, se supun numai legii și sunt independenți în luarea deciziilor lor. Totodată, la propunerea Secretariatului Comunității Energetice, în Legea cu privire la energetică se modifică procedura de numire a Directorilor Consiliului de administrație și anume în bază de concurs organizat de Parlament pe principii și criterii profesionale, clare și transparente, iar Regulamentul ANRE să fie aprobat de Consiliul de administrație al ANRE. Un alt principiu promovat în lege este aprobarea bugetului ANRE de către Consiliul de administrație al ANRE, cu informarea ulterioară a Parlamentului și supunerea controlului de către Curtea de conturi.

Descrierea detaliată a celorlalte modificări ce urmează a fi operate în Legea cu privire la energetică, precum și necesitatea efectuării acestora se regăsesc în Analiza preliminară a impactului de reglementare care se anexează la prezenta Notă informativă.

Costuri ale statului :

Întrucât elaborarea și promovarea Proiectului de legea cu privire la energetică, în redacția nouă, se realizează pentru a aduce prevederile acestei legi în concordanță cu prevederile legilor speciale sectoriale (în special a Legii cu privire la energia electrică și a Legii cu privire la gazele naturale), în special, în partea ce ține de întărirea rolului și sporirea independenței Agenției, nu s-au identificat careva costuri majore din parte statului sau din partea agenților economici cu excepția necesității de a suporta:

- costuri aferente organizării și desfășurării concursurilor de selectare a candidaturilor pentru numirea în funcție de directori ai Consiliului de administrație al Agenției, estimate la nivel maximum de 16 mii lei în fiecare 2 ani (costuri legate de publicarea anunțurilor și materialelor concursurilor de selectarea a Directorilor consiliului de administrație al Agenției).

În contextul celor expuse, *din considerentul că modificările și completările supra Legii cu privire la energetică nr. 1525 din 19.02.1998 sunt numeroase, textul Legii în vigoare fiind modificat practic în totalitate, se propune spre examinare și avizare proiectul Legii cu privire la energetică în redacție nouă.*

Așadar, Ministerul Economiei consideră necesară aprobarea proiectului Hotărârii de Guvern referitor la aprobarea Legii cu privire la energetică (în redacție nouă), pentru a asigura implementarea în mod transparent și eficace a legislației comunitare ce reglementează sectoarele energiei, dar și pentru a exclude eventualul conflict dintre prevederile Legii cu privire la energetică și legile speciale în domeniu.

**Viceprim-ministru,
ministru**

Octavian CALMÎC